

OBJAWY WŚCIEKLIZNY:

PSY – choroba trwa **od wystąpienia pierwszych objawów klinicznych zwykle 1-7 dni**, rzadko dłużej, prowadząc zawsze do zejścia śmiertelnego. Z uwagi na przebieg i występujące objawy kliniczne, wyróżnić można ogólnie **dwie postaci** choroby: **gwałtowną (szałową) i porażenną (cichą)**.

Postać gwałtowna (szałowa)

Rozpoczyna się następującymi **zmianami w zachowaniu** się zwierząt:

- zwierzęta wykazują niepokój i ogólną nadmierną pobudliwość, podejmują próby ucieczki;
- szczekają bez wyraźnej przyczyny;
- chore osobniki zjadają przedmioty niejadalne;
- niekiedy pojawia się wzmożony popęd płciowy;
- zwierzęta atakują przeszkody pojawiające się na drodze, pojawiają się napady szału.

Po tym stadium pojawiają się różnego rodzaju **porażenia**, które mogą objawiać się następująco:

- zwierzęta wydają ochryple dźwięki;
- pojawia się ślinotok, zwierzęta mogą się krztusić;
- może wystąpić opadanie żuchwy z wypadaniem języka;
- zez;
- niedowłady kończyn prowadzące często do zalegania.

Postać porażenna (cicha) – trwa średnio 2-4 dni (1-10 dni) i cechuje się szybkim przejściem początkowych objawów w stadium porażenne **bez okresu pobudzenia i ataków szału**.

KOTY – przebieg choroby jest **podobny jak u psów**, częściej występuje **postać szalowa**, można zaobserwować następujące objawy:

- zwierzęta chowają się, uciekają;
- nieustannie miauczą;
- przy podrażnieniu zachowują się agresywnie;
- śmierć zwierzęcia poprzedzona jest zwykle porażeniem kończyn.

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE – u zwierząt gospodarskich wyróżnić można również postaci choroby porażenną i szalową, z różnym nasileniem każdej z nich.

Bydło - **nietypowy przebieg początkowej fazy choroby**, może powodować trudności w rozpoznaniu choroby w jej początkowym stadium: przeważnie obserwuje się wtedy **niestrawność i obniżone łaknienie, atonię żwacza, wzdęcie, zaparcie lub biegunkę**.

W późniejszym okresie stwierdza się:

- różnego stopnia drgawki poszczególnych grup mięśni;
- parcie na prostonicę;

- ślinotok;
- ciągle ryczenie, ziewanie, tępy wzrok;
- nienaturalne położenie głowy lub ogona;
- chwiejność i porażenia kończyn tylnych;

W przypadku przewagi postaci szalowej zwierzęta wpadają na ściany, ryją ziemię, przy czym często dochodzi do złamań kończyn.

Świnie – występuje podniecenie i lękliwość, ochryple chrząkanie, kurczowe ruchy głowy i gryzienie ściółki.

Owce i kozy – wykazują niepokój, wzmożony popęd płciowy, ochryple beczenie, nagłe porażenia i upadki.

Przeważa postać cicha choroby.

Konie – u koni przeważa postać szalowa choroby. Zwierzęta wpadają na ściany stajni, wykazują drgawki mięśniowe i objawy kolkowe, występuje częste oddawanie moczu.

ZWIERZĘTA DZIKIE – podstawowym objawem wścieklizny zwierząt dzikich jest **utrata ich wrodzonego lęku**. Pojawiają się w dzień w miejscach zamieszkałych, często dochodzi do pogryzienia psów przez chore zwierzęta, natomiast ludzi atakują rzadko, ale utrata wrodzonej bojaźliwości stwarza dogodne warunki do bezpośredniej ekspozycji człowieka na kontakt z zarażonym zwierzęciem, a co za tym idzie z wirusem.

NIETOPERZE – u chorych nietoperzy obserwuje się:

- **porażenie aparatu ruchu** (zwierzę traci zdolność do lotu, ale potrafi chodzić po ziemi),
- często zwierzę jest brudne wychudzone i na posklejane futro, zdarza się, że ma w pyszczku ziemię,
- nadpobudliwość na dotyk lub nagły hałas (zwierzę po dotknięciu pałkowato wygina grzbiet i głośno „skrzeczy”), poza tym zazwyczaj występuje apatia i bezruch,
- tendencję do nagłego, spontanicznego lub indukowanego bodźcami dotykowymi lub dźwiękowymi przewracania się zwierzęcia na grzbiet,
- zamknięte lub silnie przymknięte oczy,
- kłopoty z przełykaniem – w początkowym okresie choroby nietoperz próbuje pić i jeść, ale z biegiem czasu zwykle przestaje cokolwiek połykać,
- obserwowano również gwałtowne rzucanie się na pokarm i rozszarpywanie go bez normalnego gryzienia i połykania,
- w końcowym stadium choroby nietoperz słabo reaguje na jakiegokolwiek bodźce,
- **aktywność dzienna**, niespotykana u zdrowych osobników.